

Загалом міжнародні переговори є важливим засобом для забезпечення мирного вирішення міжнародних конфліктів і сприяють зміцненню стабільності та співпраці між державами.

Список використаних джерел:

1. Frances Mautner-Markhof Processes of international negotiations. – 2019. – С.1-30. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=GcXADwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=processes+of+international+negotiations&ots=HktjaKedz6&sig=wVh2Spgs7Rwv0PRATpe3Ln6erhE&redir_esc=y#v=onepage&q=processes%20of%20international%20negotiations&f=false
2. Fen Osler Hampson, Amrita Narlikar International Negotiation And Political Narratives. – 2022. – Р. 1-17. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=dYFZEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT8&dq=processes+of+international+negotiations+2022&ots=i4WpQgS_5E&sig=b2eQz93UeLMQbbFfkQcmHp9pybA&redir_esc=y#v=onepage&q=processes%20of%20international%20negotiations%202022&f=false
3. Svendsen Qyvind Theorizing Public Performances for International Negotiations International // Studies Quarterly (2022) 66. - Norwegian Institute of International Affairs, Norway . [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://scholar.google.com.ua/scholar?hl=uk&as_sdt=0%2C5&as_vis=1&q=processes+of+international+negotiations+2022&btnG=
4. Ковчина І., Панченко М. Теоретичні засади ведення переговорів та психологічні особливості уникнення партнерами конфліктів у міжнародних взаємодіях // [Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки. Випуск 19 \(64\). 2022.](#) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://sj.npu.edu.ua/index.php/pn/article/view/1253>

Котенок А.Г., к.е.н., доцент,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна

Федько І.В., аспірант,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна

ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Kotenok A.G., PhD in Economics, Associate Professor,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman,
Kyiv, Ukraine

Fedko I.V., Postgraduate Student,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman,

BUSINESS SUPPORT TOOLS DURING THE PERIOD OF MARITAL STATE IN UKRAINE

Abstract. *This thesis addresses the issue of supporting small and medium-sized enterprises during the period of martial law in Ukraine. The author explores the tools and measures that can be used by the government and other stakeholders to ensure the security, stability, and development of this sector during the conflict. The results of the study can be used to formulate policies and programs aimed at ensuring the resilience and growth of the business sector during the conflict.*

Підприємництво в умовах війни в Україні є складним завданням, але в той же час може мати важливе значення для відновлення та розвитку економіки країни. Деякі аспекти підприємництва в умовах війни включають адаптацію до зміни умов. Іншими словами підприємці повинні бути готові швидко реагувати на зміни у політичній, економічній та соціальній ситуації. Вони повинні шукати нові можливості та розвивати стратегії, щоб пристосуватися до нових умов.

Важливо враховувати, що підприємництво в умовах війни вимагає високого рівня стратегічного мислення, стійкості та творчості. Запровадження ефективних управлінських практик та залучення підтримки від уряду, місцевих органів влади та міжнародних організацій можуть сприяти успішному розвитку підприємництва в умовах війни.

У період воєнного стану в Україні існують різні інститути та організації, які надають підтримку підприємству. Деякі з них включають:

- Державне агентство з питань розвитку підприємництва та міжнародних проектів (ДАРП). Це державна установа, яка сприяє розвитку підприємництва шляхом надання консультацій, фінансової підтримки, технічної допомоги та інших послуг.
- Фонди підтримки підприємництва. В Україні існують різні фонди, такі як Фонд розвитку підприємництва, Фонд соціально-економічного розвитку України та інші, які надають фінансову та інфраструктурну підтримку підприємницьким проектам.
- Бізнес-інкубатори та технопарки. Ці організації надають простір, ресурси та експертну підтримку для розвитку стартапів і нових підприємств.
- Міжнародні організації та програми. В Україні діють різні міжнародні організації, такі як Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Європейська банківська асоціація (ЄБА) та інші, які надають фінансову, консультаційну та іншу підтримку підприємству в Україні.
- Національна асоціація підприємців та інші громадські організації. Ці організації представляють інтереси підприємців, забезпечують навчання,

консультування та об'єднують підприємців для спільної підтримки та розвитку.

Це лише кілька прикладів інститутів та організацій, які можуть надавати підтримку підприємництву в період воєнного стану в Україні.

Під час дії правового режиму воєнного стану ситуація в країні є надзвичайно складною і вимагає спеціальних заходів для підтримки малого та середнього підприємництва. Враховуючи це, уряд України може приймати різні заходи та програми, спрямовані на допомогу підприємцям у такий непростий період. Однак, конкретні заходи та політики можуть залежати від ситуації, законодавства та політичної волі керівництва країни.

Серед можливих заходів, які можуть бути прийняті для підтримки малого та середнього підприємництва, насамперед можна виділити фінансову підтримку. Уряд може виділяти фінансову допомогу підприємствам, які постраждали від конфлікту, шляхом надання субсидій, низькопроцентних кредитів або відстрочки платежів по податках і зобов'язаннях. Також не менш дієвим є зменшення податкового тягаря. Уряд може знизити ставки податків для малих та середніх підприємств, або надати податкові пільги на певний період, щоб зменшити фінансове навантаження на бізнеси.

Спрощена процедура реєстрації та ліцензування підприємницької діяльності активізує економічну діяльність в країні. Уряд може спростити та прискорити процес реєстрації та ліцензування для нових бізнесів, що сприятиме швидкому відновленню підприємницької діяльності в умовах конфлікту. Світовий досвід показує, що розвиток інфраструктури позитивно впливає на економічне відновлення в умовах кризи. Уряд може інвестувати в розвиток необхідної інфраструктури для підприємств, такої як комунікаційні мережі, дороги, енергетичні системи тощо. Це може полегшити умови для ведення бізнесу в умовах воєнного стану.

Продумані та дієві програми підтримки підприємництва є дієвим інструментом підтримки малого та середнього підприємництва. Уряд може запровадити спеціальні програми, спрямовані на надання консультування, підтримки та навчання підприємцям, які потрапили в складну ситуацію. Це може включати навчальні семінари, тренінги, консультації з управління бізнесом та підприємницького розвитку.

Значимо, після війни Україна очевидно стикнеться з великими викликами щодо відновлення та розвитку економіки країни. Проте в цей період також відкриваються певні перспективи для підприємництва. Деякі з можливих перспектив підприємництва в повоєнний час в Україні полягають у наступному. Передусім це відновлення інфраструктури. Після війни зазвичай потрібно відновлювати пошкоджену інфраструктуру, включаючи дороги, мости, будівлі тощо. Це відкриває можливості для підприємців, які займаються будівництвом, ремонтом, постачанням будівельних матеріалів та іншими суміжними галузями.

Природним драйвером піднесення підприємництва буде розвиток сільського господарства. Сільське господарство є важливою галуззю для забезпечення продовольства та економічного розвитку економіки країни. Відновлення сільськогосподарського сектору та впровадження сучасних технологій можуть створити можливості для підприємців, які займаються сільськогосподарським виробництвом, переробкою продуктів харчування, екологічним сільським господарством тощо.

Інноваційні технології та ІТ будуть відігравати не останню роль у розвитку сучасних технологій та інформаційних рішень може стати важливим фактором для економічного зростання після війни. Розроблення нових продуктів, програмного забезпечення, стартапів та інших інноваційних проєктів можуть стати перспективними напрямками для підприємництва.

Також важливе значення у повоєнній відбудові економіки України буде мати міжнародний бізнес та експорт. Відновлення після війни може супроводжуватися залученням зовнішніх інвестицій та розширенням міжнародного бізнесу. Підприємці можуть зосередитися на експорті товарів та послуг, встановленні партнерських зв'язків з зарубіжними компаніями та використанні можливостей міжнародного ринку.

Список використаних джерел:

1. Мурована Т. Вітчизняне підприємництво в умовах воєнного стану: основні тенденції та методи підтримки. *Економіка та суспільство*. 2023. № 47. С. 47–49.
2. Атларова В. О. Програми державної підтримки бізнесу під час воєнних дій на території України. *Проблеми та перспективи розвитку бізнесу в Україні* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчен. і студентів, м. Львів, 2 берез. 2023 р. Львів, 2023. С. 20–22.
3. Огляд інструментів підтримки бізнесу в період воєнного стану в Україні (листопад 2022). *Національний інститут стратегічних досліджень*. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymky-biznesu-v-period-voyennoho-stanu-v-4>.

Кульбачний С. В., к.е.н., доцент,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Київ, Україна

РЕГУЛЮВАННЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Kulbachny S.V. Ph.D., Associate Professor,
Kyiv National Economic University named after Vadim Hetman,
Kyiv, Ukraine